

EN/NL

FEATURES [REVIEWS](#) OPINION MORE

Metropolis M

METROPOLIS M

TIJDSCHRIFT OVER HEDENDAAGSE KUNST

NR 5 — 2016

Metropolis M

Bij een onderwerp dat zoveel controverses veroorzaakt, woede en angst oproept maar ook compassie, is de tentoonstelling *The Measure of Our Traveling Feet* in Marres die is gewijd aan migratie opvallend geserreerd. Het lijkt alsof de wreedheid van het debat, de politieke splijting die de migratie in onze samenleving veroorzaakt, bij de uitgekozen kunstenaars geen factor van belang is. Alsof ze, soms zelf migrant, boven het huidige debat staan, zich er niet door willen laten gek maken, en voor zichzelf de ruimte scheppen om de beweging over de grens en de vele ervaringen die dat met zich brengt op een ander, meer beschouwelijk niveau aan te kaarten.

Het geeft de tentoonstelling een eigenaardige rust, een stilte, die mij, in de week van de verkiezingswinst van migratievijand nr 1 Donald Trump, wel enigszins verwondert. De kunstenaar toont zich een observator die de emoties wil temperen, eerder dan aanwakkeren, die de blik wil verruimen om de kwestie open te stellen voor andere, nog niet gehoorde verhalen. De clichés uit de media worden met klem vermeden.

Die toon wordt al direct aan het begin gezet, met het werk van Shilpa Gupta, gebaseerd op een ouderwets vertrekbord van een vliegveld. Er verschijnen zinnen die bestaan uit onvolmaakte woorden, met gaten en spaties die er niet horen. De zinnen lezen als een vertrouwde taal die toch vreemd klinkt. De woorden van iemand die hem niet helemaal machtig is, veranderen in pure poëzie. Het levert zangerige zinnen op die in de richting gaan van een hedendaags Esperanto – het idee is niet heel anders dan [wat Nicoline van Harskamp bepleit](#) in haar tentoonstelling bij BAK.

Gupta is de eerste van een reeks van kunstenaars die in Maastricht het vrije verkeer van mensen over grenzen bezingen. Zo ook Garry Davis, gerepresenteerd in een vitrine met boeken en een paspoort, die als soldaat terug van de Tweede Wereldoorlog vanaf 1948 een even fictief als effectief wereldburgerschap bepleitte. Na te hebben gediend in het leger besloot Davis dat er geen oorlog meer zal zijn als er ook geen naties meer bestaan. Hij richtte de World Government of World Citizens op, die aan burgers het recht van vrij reizen toekende, en een One World burgerschap. Er zijn verschillende landen die het paspoort erkennen, maar ik vermoed dat je er de douane op Schiphol niet mee passeert.

Metropolis M

Op het moment dat je begint te denken dat dit een wel erg optimistisch geluid over migratie is in een tijd die zich kenmerkt door de opkomst van daaraan tegengestelde politieke krachten, kom je op de bovenste verdieping in aanraking met de minder blije kant van de migrant. Er zijn werken gewijd aan de ontheemding en vervreemding van je eigen land, je eigen basis, doorgaans noodgedwongen (Zsófia Szemzo). Er is werk over de xenofobie die je op je tocht tegenkomt, en de nakende anonimiteit, die je als vluchteling ten deel valt (Mounira Al Solh geeft anonieme vluchtelingen een gezicht).

Meest bitter is Tudor Bratu die een cynische diareportage over de institutionele en gewelddadige ontheemding in zijn vaderland Roemenië, en de daaruit volgende vlucht van zijn vader en later van hemzelf en zijn moeder, vergezeld doet gaan van een maquette van alle mogelijke moderne grensbewaking. Minstens zo effectief kritisch is Mircea Cantor die een groep in het wit geklede vrouwen een cirkel op zand laat lopen, waarbij ze de voetstappen van hun voorgangers uitwissen. Het werk biedt een beeld van nieuw leven dat grens aan totale amnesie; het heeft iets hemels, deze staat van verlichting, maar evengoed iets hels.

Een tegenvaller is het werk van Paulien Oltheten, die speciaal voor deze tentoonstelling Europa van Oost naar West doorkruiste. Haar afstandelijke observaties van een alledaags leven in door harde compromisloze xenofobie gekenmerkte landen, zijn mij iets te neutraal en alledaags. Ik begrijp niet goed wat ze ermee wil zeggen in deze context.

Tegelijkertijd kleurt juist haar afstandelijke, licht-lyrische werk (de apolitieke schoonheid van alledag) de visie van de curatoren. 'Poëtisch activisme' noemen de curatoren Laura Mudde & Claire van Els hun benadering van het migratievraagstuk. Ze willen het onderwerp op een positieve manier benaderen, maar juist daar wringt ook de schoen. Kun je in een klimaat waarin xenofobie zegeviert bij verkiezingen in Groot-Brittannië en de Verenigde Staten volstaan met een tentoonstelling die het ideaal bezingt van een wereld zonder grenzen? Kun je in een tentoonstelling over migratie je blik afwenden van de politieke realiteit van tienduizenden doden in de Middellandse Zee als gevolg van falend Europees beleid? Kun je in een tentoonstelling over grenzen de golf van neo-nationalisme negeren die maakt dat overal ter wereld nieuwe grensmuren worden opgetrokken?

EN/NL

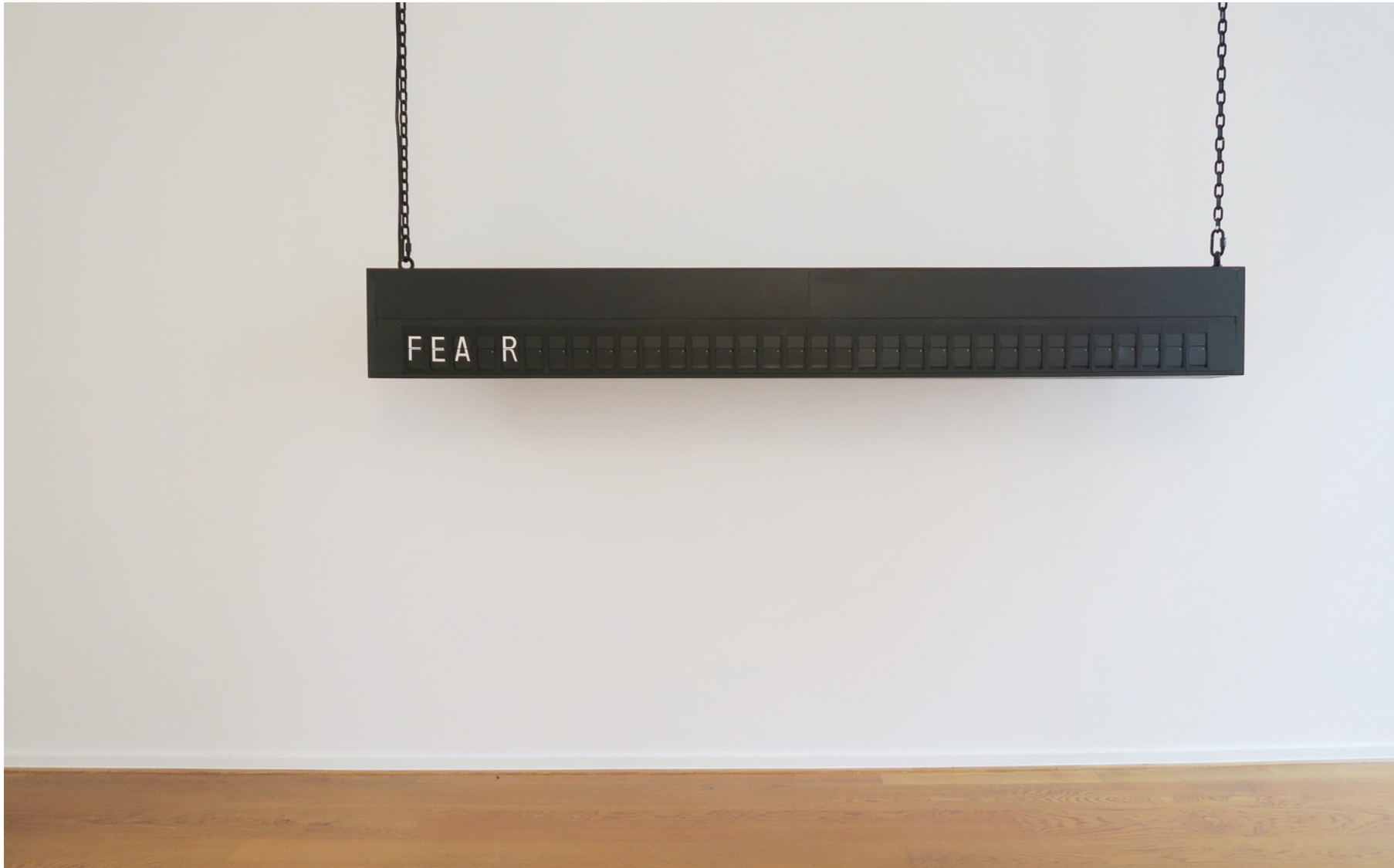
FEATURES [REVIEWS](#) OPINION MORE

Metropolis M

METROPOLIS M

TIJDSCHRIFT OVER HEDENDAAGSE KUNST

NR 5 — 2016



EN/NL

[FEATURES](#) [REVIEWS](#) [OPINION](#) [MORE](#)

Metropolis M

METROPOLIS M

TIJDSCHRIFT OVER HEDENDAAGSE KUNST

NR 5 — 2016

SHARE THIS ARTICLE:

| [BACK TO TOP](#)

EN/NL

FEATURES REVIEWS OPINION MORE

Metropolis M

METROPOLIS M

TIJDSCHRIFT OVER HEDENDAAGSE KUNST

NR 5 — 2016



EN/NL

FEATURES REVIEWS OPINION MORE

Metropolis M

METROPOLIS M

TIJDSCHRIFT OVER HEDENDAAGSE KUNST

NR 5 — 2016



marinus

24 Nov 2016 — 26 Mar 2017

EN/NL

FEATURES [REVIEWS](#) OPINION MORE

Metropolis M

METROPOLIS M

TIJDSCRIFT OVER HEDENDAAGSE KUNST

NR 5 — 2016